

Trafikverket
Ärendemottagningen, Investering
Box 810
781 28 Borlänge

Datum: 2024-12-12
SMHI Dnr: 2024/2459/5.4.1
Er referens: TRV 2024/103354

investeringsprojekt@trafikverket.se

Yttrande över - Samråd angående tillståndsansökan vattenverksamhet för bortledande av grundvatten från skärning i Hemmanet och Vapelnäs, Sundsvalls kommun, Västernorrlands län

SMHI har tagit del av rubricerat samråd och har följande synpunkter. Yttrandet avgränsas till SMHIs kompetensområden hydrologi (enbart ytvatten), oceanografi, meteorologi (inklusive luftmiljö) samt klimatanpassning.

Hydrologi

Sträckningar nära och passager över vattendrag och våtmarker bör utformas omsorgsfullt, så att de naturliga hydrologiska förhållandena inte påverkas och att aktuell ekologisk status inte försämras. I det fall passager kan vara aktuellt i områden som är särskilt känsliga för hydrologiska förändringar vill myndigheten föreslå att redan i ett tidigt skede påbörja mätserier av flöden och/eller vattenstånd, för att möjliggöra uppföljning under tid. För konstruktioner vid/kring vatten vill SMHI också betona behovet av pålitliga hydrologiska dimensioneringsunderlag för dagens förhållanden såväl som under konstruktionens förväntade livslängd - d.v.s., förväntade klimatförändringar måste redan nu inkluderas i utredningsarbetet.

I SMHIs yttrande ingår inte synpunkter på grundvatten. För grundvattenfrågor hänvisas till Sveriges geologiska undersökning (SGU) som är expertmyndighet för grundvatten. Bortledande av grundvatten har givetvis en påverkan på grundvattenbalansen, men kan även komma att påverka ytvattenbalansen vilket t.ex. skulle kunna påverka närliggande vattendrag. SMHI menar att det är av stor vikt att

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgseskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

påverkan på vattendrag och våtmarker inom utredningsområdet utreds och följs upp för att konsekvenserna av bortledningen ska kunna bedömas. Detta är till exempel aktuellt för Vapelbäcken som förefaller kunna få en lägre medelvattenföring efter anläggningens färdigställande.

Myndigheten saknar i detta underlag kvantitativa uppgifter för att kunna bedöma om och hur ytvattenförhållandena i närområdet kan komma att påverkas av den eventuellt förändrade ytvattenbalansen. I kommande miljökonsekvensbeskrivning önskar SMHI att (eventuell) påverkan på vattendrag och andra ytvatten utreds mer, och att kvantitativa uppgifter för påverkan på ytvatten inkluderas även för de vatten som inte är utpekade som vattenförekomster. Myndigheten påminner speciellt om att tydligt redovisa i vilken mån ytvatten i och med dräneringslösningar korsar vattendelare och flyttas mellan avrinningsområden, samt vilka konsekvenser detta kan få.

SMHI önskar således generellt sett ett större fokus på ytvattenfrågor i kommande miljökonsekvensbeskrivning, i och med att grund- och ytvattenbalanserna inte är fristående från varandra.

SMHI vill informera om att en ny version av SMHIs databas SVAR (Svenskt VattenArkiv), SVAR 2022, tillgängliggjordes under våren 2024. Den nya indelningen redovisas nu även i VISS.

Extrem nederbörd

Södra Norrlands kustland ligger i ett område i Sverige som historiskt drabbats av flera stora nederbördsmängder både i form av snö och av regn. Samma område lär också i framtiden drabbas av stora nederbördsmängder.

I december 1998 ökade snödjupet i Gävle 73 cm på ett enda dygn och 131 cm på tre dygn. En kall och hård nordostvind från det isfria och förhållandevis varma Bottenhavet tog upp stora mängder fukt. En s.k. snökanon bildades som ”begravde” Gävle.

I oktober 1992 föll det i Söderhamn 94 mm regn på 12 timmar eller 195 mm på två dygn, vilket orsakade stora översvämningar. Hudiksvall fick vid samma tillfälle 82 mm under två dygn. Under augusti 2017 mätte Söderala strax utanför Söderhamn 130 mm på ett dygn med svåra översvämningar i området som följd. I augusti 2021 drabbades Gävle av skyfall, 101,9 mm på två timmar och 161,6 mm på ett dygn. Skadorna blev omfattande. Dessa fall tillhör de absolut värsta fallen som SMHI överhuvudtaget uppmätt sedan mätningarna började under 1800-talet.

I augusti 2023, i samband med ovädret Hans, drabbades området kring Hudiksvall av stora regnmängder. Under 24 timmar uppmättes 112,2 mm vid mätstationen i Hudiksvall. Den stora regnmängden ledde till en tågurspärning mellan Iggesund och Hudiksvall på grund av att banvallen underminerades och rasade.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Anna Åkesson, Jörgen Öberg, Maria Norman och Caroline Rydholm.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering